

Skole, for at den skal kunne forberede Elever til at være færdige til at modtage Universitetets Undervisning, og der mener jeg rigtignok, at den aandelige Gymnastik, som det er at tvinges til at gengive sine Tanker i et fremmed Sprog, gøre Anvendelse af grammatiske Regler i Praksis ved at skrive og ved der at iagttage alt, hvad Konstruktionen fordrer, har stor Betydning. Det har stor Betydning, navnlig for et Folk, hvis Sprog i grammatisk Henseende er saa simpelt og enfoldigt som vort, at blive fortrolig med Reglerne for et Sprog, hvor den grammatikalske Bygning er mere udviklet. Denne Færdighed sammen med den Indtrængen i Syntaksen, som jeg ingenlunde vil have bort, men blot have henlagt til et senere Tidspunkt, har stor Betydning for Udviklingen af de aandelige Evner. Det er en noget befælgat Betydning med den, som jeg før tillagde den gennem Undervisning i Matematik erhvervede. Derfor har jeg Betænkelighed ved, at begge disse skriftlige Prøver skulle stryges. Jeg er ikke ganske sikker paa, at det var rigtigt, at man i 1871 gjorde Fransk til Hovedsprog i Stedet for Tysk, men jeg forstaa, at det skete, og skal ikke nu gøre noget Forslag om, at der skal vendes tilbage til den gamle Ordning, saa meget mere som den højtærede Minister jo i saa Henseende udtalte sit Standpunkt klart og bestemt nok. Men naar man ikke vil det — der er jo i mange eller adskillige af de foreliggende Betænkninger udtalt Ønsket om, at man skulde kunne bringe de studerende saa vidt, at de kunde udtrykke sig netop i Tysk og skrive et tysk Brev — naar man ikke vil det, er jeg unægtelig betænkelig ved at lade baade latinsk og fransk Stil falde bort.

Naar jeg saa derefter kommer til Forslaget om Naturlærens Optagelse i de to Mellemklasser, vil jeg sige, at overfor det staar jeg paa en Maade med meget blandede Følelser. Jeg har jo i min Stilling som Biskop det Hverv at føre Tilsyn med Skolevæsenet i mit Stift, og jeg har derved haft Lejlighed til at se, med hvilken Ærlighed Undervisningen i Naturlære omfattes af Disciplene i de Skoler — dels Realskoler, dels enkelte Borgerskoler — hvor den er bleven indført. Naar man ho lder Eksamen eller Visitation i saadan en Skole og kommer til Timerne i Naturlære er det, hvis det da er en Lærer, som duer til noget, en ren Fornøjelse at se, hvorledes de unge følge med der, og jeg kunde derfor i høj Grad unde Drengene i tredje og fjerde Klasse at saa dette Sag med, da jeg er vis paa, at det er et Sag, som vilde yde dem megen Tilfreds-

stillelse, naar de fik Lærere, som forstode at gøre det interessant for dem. Men alligevel er jeg nødt til at sige, at jeg har stor Betænkelighed derved; thi tredje og fjerde Klasse have allerede saa meget at bestille, at jeg ikke ser, hvorledes det skal være muligt at staffe Plads til mere, og for de studerende af den sproglig-historiske Retning anser jeg det heller ikke for nødvendigt, efter som de saa Undervisning deri i femte og sjette Klasse. Det eneste, jeg kunde tænke mig, var, om man kunde blive — entg om at sprænge det Vaand eller det Snøreliv — saaledes betegnes det, hvis jeg ikke tager fejl, i nogle af Betænkningerne — som er lagt paa Latinskolerne ved, at det er fastslaaet i Loven, at Undervisningen kun maa være 30 Timer om Ugen; det skal jeg komme tilbage til senere, men det er den eneste Maade, hvorpaa jeg kunde tænke mig, at det virkelig kunde gaa an. Jeg skal her straks sige dette, at jeg mener ikke, man egentlig lægger mere Arbejde paa Disciplene ved at give dem f. Eks. 32 Timer i Stedet for 30; thi det, der egentlig bliver det tyngende for Disciplene, er ikke Timerne paa Skolen, naar de lægges fornuftigt og det hele indrettes fornuftigt, men det er det uhyre Hjemmearbejde, som i mange Skoler kræves af Disciplene. Det er det sidste, som maa lettes; sker det, saa tror jeg ogsaa godt, de kunne overkomme at læse et Par Timer mere paa Skolen.

Naar jeg derefter gaar til Undervisningen i Dansk, ja saa vil jeg foreløbig stille mig afventende saa længe, indtil jeg har haft Lejlighed til at gøre mig nøjere bekendt med den Betænkning fra Flertallet i det filosofiske Fakultet, hvoraf den højtærede Minister oplæste os et Brudstykke. For Øjeblikket staar det saaledes for mig, at Ddnordist bør affattes, men, som sagt, jeg ønsker ikke dervom at udtale mig nærmere.

Saa kommer jeg derefter til dette store Stridsspørgsmaal om Græsten. Ja, der har jeg jo haft Lejlighed til at udtale mig skriftlig som Medlem af Kirkeraadet. Det maa maasse nu være mig tilladt overfor dette, som blev gjort gældende, at Kirkeraadet var en Autoritet, der ikke havde med Skolen at gøre, at gøre opmærksom paa, at, i Følge vor Lovgivning ere Biskopperne Medlemmer af de latinske Skolers Skorat og have som saadanne baade Ret og Pligt til at følge med den lærde Skoles Undervisning. Vi have Ret til, naar vi ville, at møde i Skolerne for at overvære Undervisningen og at se, hvorledes det gaar. Jeg for mit Vedkommende har benyttet denne Ret. Selt uden for Skolevæsenet staa vi altsaa ikke. Det er fremdeles saaledes, at alt andet